

સંતભગવંત સાહેબજીની ૬૭ માહાભ્યસભર વાલી સદા...

બ્રહ્મસ્વરૂપ પરમ પૂજ્ય યોગીજી મહારાજ જયંતી,
મંદિરજી તથા 'પારમિતા' સભાખંડ, બ્રહ્મજ્યોતિ, મોગરી,
૪ જૂન ૨૦૨૪.

આજે ખૂબ આનંદનો મંગલકારી દિવસ ! વૈશાખ વદ બારશ-બ્રહ્મસ્વરૂપ પરમ પૂજ્ય યોગીબાપાનો ૧૩૩મો પ્રાગટ્ય દિવસ ! આપણા માટે બહુ મોટો દિવસ ! ભગવાનને માર્ગે ચાલતા શ્રેયાર્થી સાઘકો-સંતો-ભક્તો માટે પોતાના ગુરુનો અને પોતાના ઈષ્ટદેવનો પ્રાગટ્યદિવસ એ બહુ મોટા દિવસો કહેવાય. શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાનનો પ્રાગટ્યદિવસ-શ્રી હરિજયંતી, રામનવમી, ગુણાતીતાનંદ સ્વામીનો પ્રાગટ્યદિવસ-શરદપૂર્ણિમા, ભગતજી મહારાજનો પ્રાગટ્યદિવસ-લોળી પર્વ, કૃષ્ણજી અદાનો પ્રાગટ્યદિવસ-શ્રાવણ સુદ પાંચમ, જાગા સ્વામીનો પ્રાગટ્યદિવસ-આસો વદ બીજ, ગુરુહરિ શાસ્ત્રીજી મહારાજનો પ્રાગટ્યદિવસ-વસંતપંચમી અને ગુરુદેવ યોગીજી મહારાજનો પ્રાગટ્ય દિવસ-વૈશાખ વદ બારશ; આપણા માટે બહુ મોટા દિવસો કહેવાય. એવો આપણા માટેનો મોટો ઉત્સવ-ગુરુહરિ બ્રહ્મસ્વરૂપ યોગીજી મહારાજનો આજે પ્રાગટ્ય દિવસ !

પૂર્વની કોઈ સાઘનાથી, કોઈ તપથી નહિ, પણ સ્વયં મહારાજ પોતાનું કાર્ય આ પૃથ્વી પર કરવા માટે તેઓને સાથે લઈને આવેલા. એવા એ પુરુષ ધારીમાં પ્રગટ થયા. સોળ વરસની ઉંમરે જૂનાગઢમાં આચાર્ય મહારાજ પાસે પહેલાં સફેદ કપડાંમાં ભગતની 'ઝીણા ભગત' તરીકે અને પછી વડતાલમાં ભગવાં કપડાંમાં 'સાધુ જ્ઞાનજીવનદાસજી' તરીકે દીક્ષા લીધી ત્યારથી જૂનાગઢ મંદિરની સેવાઓ કરી. ધારી ગામમાં નાના હતા ત્યારથી જ સેવાનું અંગ. નિશાળેથી છૂટે પછી સાંજે સંધ્યા આરતીના સમયે ધારીના જૂના મંદિરે આરતી, ધૂન, ભજન, 'વચનામૃત', 'સ્વામીની વાતું'; એ કાર્યક્રમમાં જોડાઈ જતા. સાધુ-સંતો આવે તો તેમની સેવા કરે. મંદિર એમનું જીવન હતું અને મંદિરને પોતાનું ઘર માનેલું. નાના હતા છતાં આરતી ઉતારનાર ભગતને બહાર જવું હોય તો ઝીણા ભગત આરતી ઉતારે, મંદિરની ચોખ્ખાઈ રાખે. મંદિરનું ગર્ભગૃહ, આખું મંદિર વાળી-ઝૂડીને સાફ કરે. જૂનાગઢમાં 'ઝીણા ભગત' તરીકે દીક્ષા લઈને રહ્યા ત્યાં પણ એ જ કાર્ય કરવાનું. ઝીણા ભગતની સાથે બીજા એક ભગત-એમ બે

ભગતો મંદિરની ગૌશાળાની ગાયોને લઈને જંગલમાં ચરાવવા જાય ને ત્યાંથી પાછા આવતાં ત્રણસો દાતણ કાપી, ખભે મૂકીને લઈ આવે. આવીને પાછા સેવામાં મંડી પડે. જૂનાગઢ મંદિરમાં ત્રણસો જેટલા સાધુ, પાળા-સફેદ કપડાંવાળા ને ભક્તો રહે. માંદા સાધુઓની સેવા તો તેઓ અચૂક કરે અને સૂઈ જતાં પહેલાં વડીલ સાધુઓની પગચંપી કરીને રાત્રે અગિયાર-સાડા અગિયાર વાગ્યે સૂવે. પાછા સવારે ત્રણ-સાડા ત્રણ વાગ્યે ઊઠી જાય. ગજબનું જીવન તેઓ જીવ્યા ! નાની ઉંમર હતી ત્યારથી બધા જાણે કે, આ સામાન્ય માણસ નથી, આ કોઈ યોગી છે. એટલે 'ઝીણા ભગત' હતા ત્યારથી તેમણે 'યોગી'નું બિરુદ પ્રાપ્ત કરેલું. પછી તો વડતાલમાં આચાર્ય મહારાજે દીક્ષા આપી 'સાધુ જ્ઞાનજીવનદાસજી' નામ આપ્યું, પણ નાનપણથી જ બધા 'યોગી' કહેતા એટલે 'યોગીજી મહારાજ' તરીકે સમગ્ર સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયમાં ઓળખાયા.

ગુરુ કૃષ્ણજી અદા માટે એમને બહુ પ્રેમ. ભગવાં કપડાં પહેરી 'સાધુ જ્ઞાનજીવનદાસજી' નામ ધારણ કરી, જૂનાગઢમાં સાધુ વિજ્ઞાનદાસ સ્વામીના મંડળમાં આચાર્ય મહારાજે એમને મૂક્યા. વિજ્ઞાનદાસ સ્વામી બહુ જ્ઞાની હતા. નિયમ-ધર્મમાં પણ બહુ કડકાઈ રાખતા. સહેજ નિયમ-ધર્મની ચૂક થાય તો મારતા. રસોઈ બનાવતા તેઓ જોડે વણતા હોય એટલે જો રોટલી વાંકી-ચૂકી થાય તો હાથમાં વેલણ મારે અને પગમાં સાણસીથી ચીમટો પણ ભરે. સામાન્ય માણસ તો ઊભો જ થઈ જાય, પણ બાપાએ કદીએ હુંકારો નથી કર્યો, ફરિયાદ નથી કરી, એમનાથી છૂટા પડવાનો વિચાર નથી કર્યો. આટલું બધું સહન કર્યું, પણ વિજ્ઞાનદાસ સ્વામીની સાથે ને સાથે રહ્યા. વિજ્ઞાનદાસ સ્વામીના મંડળના સંતો સોખડા, સાંકરદા, વાસણા આદિ ગામોમાં વિચરણ માટે આવતા. બાપા વિજ્ઞાનદાસ સ્વામી સાથે ફરતા ત્યારથી એમની દષ્ટિ સોખડા, વાસણા-કોતરિયા, સાંકરદા ગામો ઉપર હતી. શાસ્ત્રીજી મહારાજને અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસના પ્રવર્તનમાં આણંદ, બોચાસણ એવાં ઘણાં ગામોએ સાથ આપ્યો, તેમ સોખડા-વાસણા ગામોએ એ પણ અદ્ભુત સાથ આપ્યો.

કૃષ્ણજી અદાની પ્રેરણાથી, એમની આજ્ઞાથી વિજ્ઞાનદાસ સ્વામીનું મંડળ ને સાથે યોગીજી મહારાજ શાસ્ત્રીજી મહારાજ સાથે જોડાયા અને ત્યારે શાસ્ત્રીજી મહારાજે એમને આ જ ગામો સોંપ્યાં કે, ‘આ ગામોમાં તમારે વિચરણ માટે જવું.’ એ ગામોમાં સોખડા ગામમાં મંદિર હતું, પણ તે વડતાલ તાબાનું હતું એટલે શાસ્ત્રીજી મહારાજે યોગીજી મહારાજને આજ્ઞા કરી કે, ‘સોખડા ગામમાં મંદિર કરો.’ એટલે અત્યારે ગામમાં જે મંદિર છે એ યોગીજી મહારાજના હસ્તે તૈયાર થયેલું મંદિર છે. ત્યારે મંદિર બનાવવા યોગીબાપા છ-આઠ મહિના સતત સોખડા રહ્યા હતા. અશ્વિનભાઈ અને અમારા બધા વડવાઓએ શ્રમયજ્ઞ કરીને યોગીજી મહારાજ સાથે ભેગા થઈને એ મંદિર તૈયાર કર્યું હતું ને શાસ્ત્રીજી મહારાજે તે મંદિરમાં પ્રાણપ્રતિષ્ઠા કરી હતી. ૧૯૫૧માં શાસ્ત્રીજી મહારાજે દેહ છોડ્યો પછી યોગીજી મહારાજ ગાદી ઉપર આવ્યા. તે પહેલાં શાસ્ત્રી મહારાજ બોલતા, ‘હું તે યોગી ને યોગી તે હું’ આવું બોલીને પોતાના વારસદાર તરીકે યોગીજી મહારાજને એમની હયાતીમાં સ્થાપિત કર્યાં.

શાસ્ત્રીજી મહારાજ બોચાસણવાસી અક્ષરપુરુષોત્તમ સંસ્થાના પ્રમુખ હતા. ૧૯૫૦માં આમલીવાળી પોળ-અમદાવાદમાં એમણે યોગીબાપાની હાજરીમાં અઠ્યાવીસ વર્ષના યુવાન સાધુ નારાયણસ્વરૂપ દાસને પ્રમુખ તરીકે સ્થાપિત કર્યાં. આમલીવાળી પોળના એ મકાન પર ત્યારે તો છાપરાં હતાં ને નીચા નમીને જવું પડે. અત્યારે તમે જાવ તો સારું બનાવ્યું છે, પણ એ પોળમાં તમે સવારે આઠ-નવ વાગ્યે દાખલ થાવ તો આજુબાજુ ઘરની આગળ ચોકડીઓમાં બહેનો ધબાધબ કપડાં ધોતાં હોય. એ પોળમાં બહુભાઈ કોઠારી રહેતા. એમના ઘરે શાસ્ત્રીજી મહારાજ ઊતરતા. એ ઘરમાં બોચાસણ સંસ્થાની ટ્રસ્ટ કમિટીની મીટિંગ કરી શાસ્ત્રીજી મહારાજે પ્રમુખ સ્વામીને સંસ્થાના પ્રમુખ તરીકે જાહેર કર્યાં ને પ્રમુખ સ્વામીને આજ્ઞા કરી કે, ‘તમે સંસ્થાના પ્રમુખ, પણ યોગીજી મહારાજની આજ્ઞામાં રહીને સંસ્થાનો વહીવટ કરવો.’

યુવકોની પ્રવૃત્તિ માટે, છાત્રાલયના કામકાજ અંગે, સમૈયા-ઉત્સવ ઉજવાય ત્યારે અમે યુવાનોએ પ્રમુખ સ્વામી સાથે ઘણું કામ કર્યું. ત્યારે જોયું કે જે પણ કાર્ય કરીએ ત્યારે પ્રમુખ તરીકે પ્રમુખ સ્વામી નિર્ણય આપે, પણ પ્રમુખ સ્વામી કહે, ‘ચાલો, આપણે યોગીબાપા પાસે જઈએ. યોગીબાપા જે આજ્ઞા આપે એમ આપણે કરીએ.’ પોતાના ગુરુ શાસ્ત્રીજી મહારાજે જે આજ્ઞા કરી હતી કે, ‘બધાં કાર્ય, બધી પ્રવૃત્તિઓ યોગીજી મહારાજને આગળ રાખીને કરવી.’ એ આજ્ઞા પ્રમુખ સ્વામીએ સારધાર પાળી તો શાસ્ત્રીજી મહારાજ, યોગીજી મહારાજ દ્વારા સ્વામિનારાયણ ભગવાનની પ્રસન્નતાના પાત્ર બની પ્રમુખ સ્વામી પણ બ્રહ્મસ્વરૂપ અવસ્થાના સાધુ હતા ! યોગીબાપા પછી ગાદી ઉપર આવીને કેટલાં અદ્ભુત કાર્ય તેઓએ કર્યાં ! એવું જ કાર્ય અત્યારે મહંત સ્વામી કરી રહ્યા છે.

યોગીબાપાનાં સર્જન એવા અશ્વિનભાઈ, શાંતિભાઈ, રતિભાઈ, સનંદભાઈ, વી.એસ., મહંત સ્વામી, હરિપ્રસાદ સ્વામી, ગુરુજી, પ્રેમસ્વરૂપ સ્વામીજી, ડૉક્ટર સ્વામીજી, ભક્તિપ્રિયદાસ સ્વામીજી-કોઠારી, વિવેક સાગર સ્વામીજી, ઈશ્વરચરણ સ્વામીજી; આ બધાને યોગીજી મહારાજે પ્રમુખ સ્વામીને સાથે રાખીને તૈયાર કર્યાં, તો અત્યારે સમગ્ર વિશ્વમાં સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાય દ્વારા અદ્ભુત કાર્ય થઈ રહ્યું છે, કાર્ય વિશ્વવ્યાપી બની ગયું છે ! વિશ્વવંદનીય સંતો બન્યા છે. પ્રમુખ સ્વામી વિશ્વવંદનીય, સમગ્ર વિશ્વના સંત કહેવાતા. મહંત સ્વામી પણ એવા છે !

ગુરુદેવ શાસ્ત્રીજી મહારાજે આપણને આપેલી અદ્ભુત ભેટ એવા યોગીજી મહારાજ સીધા સાદા, ભલા ભોળા લાગતા. પણ એમના થઈને જેઓ જીવન જીવ્યા, એમની આજ્ઞા જેમણે પાળી, એમની રુચિ-રહસ્યમાં જેઓ ભળ્યા એ સૌનેય પોતે પ્રભુનું સ્વરૂપ છે, એવું દર્શન એમણે કરાવ્યું. બાપા બોલે નહીં, પણ એમનો પ્રેમ એટલો બધો હતો કે ભલભલા યુવાનો કે જેમને જીવનમાં ધર્મના માર્ગે ચાલવું નહોતું, સાધુ થવું નહોતું, ભક્તિ કરવી નહોતી; એવા યુવાનોને બાપાએ હેત-પ્રેમથી

બાપાને પ્રગટાવવા હોય તો
ઘરમાં, મંડળમાં કે મંદિરમાં
સંપ-સુહૃદભાવ-એકતા રાખી,
હળીમળીને જીવન જીવીએ.

યોગીજી મહારાજે નથી કોઈ અપેક્ષા રાખી
કે નથી કોઈ સાધનની ઇચ્છા રાખી.
બસ, આપણને સૌને સુખી કરવા
કાયમ હસતા હસતા સૌને
અનંત પ્રકારની મૂર્તિ આપી.

ઓગાળીને સાધુ બનાવ્યા અને અમને સૌને ભગવાનના કાર્યમાં જોતર્યા. એવા યોગીબાપાનો આજે પ્રાગટ્ય દિવસ છે.

‘સંપ-સુહૃદભાવ-એકતા રાખો’, ‘હળીમળીને જીવો’, ‘નમો-ખમો તો પ્રભુને ગમશો’ - આ યોગીબાપાનાં સૂત્રો છે. કંઈ પણ થાય તો બાપા કહેતા, ‘કરો ધૂન.’ ધૂન કરો-પ્રાર્થના કરો, ભગવાન ઉકેલ લાવશે, ભગવાન મદદ કરશે. તો બાપાને પ્રગટાવવા હોય તો ઘરમાં, મંડળમાં કે મંદિરમાં સંપ-સુહૃદભાવ-એકતા રાખી, હળીમળીને જીવન જીવીએ. વાસણ છે તો ખખડે. તેથી ક્યારેક અથડામણ થાય તો એકબીજાનો દોષ જોયા વગર ધૂન-ભજન-પ્રાર્થના કરીને બાપાને કહીએ કે, આપ રાજી ના થાવ એવું વર્તાયું હોય તો પ્રભુ માફ કરજો. એ રીતે નિષ્કપટભાવે પ્રાર્થનામાં બાપાને કહીએ તો આપણાં સ્વભાવ-પ્રકૃતિ ઓગળી જશે, નીકળી જશે. આપણામાંથી કકળાટ-કંકાસ નીકળી જશે, ભગવાન રાજી થશે. અને સંપ-સુહૃદભાવ-એકતા રાખી, હળીમળીને કામ કરો અને ખમો. કોઈ કહે, ‘તું ડોબા જેવો છે’, ત્યારે એવું વિચારીએ કે, કોઈક જન્મે તો ડોબું હોઈશું ને ? એના બદલે તેં અત્યારે કહી દીધું. પણ ‘મને ડોબા જેવો કહેનાર તું કોણ ?’ એમ બાખડી બાંધો તો નાપાસ. પણ ખમો. ભૂલ હોય તો સુધારો, અને ભૂલ ના હોય છતાં કોઈ વઢે તો એ ખમ્યું કહેવાય. સામે બોલવાનું નહીં. ખમો-નમો તો પ્રભુને ગમશો. પ્રભુને આપણે ગમીએ એવા થવું છે. આપણે પ્રભુ રાજી થાય તેવું જીવન જીવવું છે. તો બાપાએ આ જે બ્રહ્મસૂત્ર આપ્યાં છે તે પ્રમાણે આપણે અમલ કરીએ, જીવીએ; એ બાપાને સાચા અર્થમાં માન્યા કહેવાય, એમને પ્રગટાવ્યા કહેવાય. એ રીતે બાપાને આપણા જીવનમાં સદાય પ્રગટાવેલા રાખી, પ્રભુપ્રસન્નતાનાં પાત્રો બની, જે અલભ્ય માનવજીવન મળ્યું છે એનો શ્રેષ્ઠ ઉપયોગ પ્રભુભક્તિ કરવામાં કરીને અખંડ આનંદ, સુખ, શાંતિ ભોગવતા પ્રભુ કરે એવી પ્રભુચરણે, ગુરુચરણે બાપાના પ્રાગટ્યપર્વની પ્રાર્થના !

અમે બધા જે કંઈ છીએ એ યોગીજી મહારાજના આશીર્વાદ અને એમની કૃપાનું પરિણામ છે ! અમે કેવા હતા અને અમને કેવા બનાવ્યા એનું દર્શન કર્યું હોય તો ખ્યાલ આવે કે, બાપા કેવા પુરુષ હશે ! મને ગુસ્સો ખૂબ વ્યાપી જતો. એટલો બધો ગુસ્સો-જેને કહેવાય હાઈલી ઈન્ક્લેઈમેબલ ! એવા ઘણા બધા પ્રસંગો છે કે વાતવાતમાં મારામારી કરી દઉં, સહન ના થાય - ટૉલરન્સ પાવર નહીં. અમે તો આવા હતા, પણ યોગીજી મહારાજ મળ્યા તો અમારા બધાના સ્વભાવનું પરિવર્તન કર્યું. બાપાએ હેત કરી, સેવાઓ કરાવી ટ્રેનિંગ આપી.

બરાબર ૬૦ વર્ષ પહેલાં ૧૨ જૂને માણાવદરની મૂર્તિપ્રતિષ્ઠાનો ઉત્સવ ઉજવાયો હતો. એ સમયેયામાં બાપાએ અમને બોલાવ્યા હતા. તે પહેલાં ગોંડલમાં વૈશાખ વદ બારશે બાપાનો પ્રાગટ્યદિન ઉજવાયો, પ્રાગટ્યદિનની સભા થઈ. અમે સભામાં બેઠા હતા. બાપાએ એકદમ મને પ્રચવન કરવા ઊભો કર્યો. મને બાપા પ્રત્યે અતિશય પ્રેમ હતો અને દાદુકાકાનો સમાગમ હતો એટલે જોરદાર પ્રવચન કર્યું, ને બોલ્યો, ‘અક્ષરધામમાં જે મહારાજ છે એ મહારાજ સ્વયં અહીં આપણને યોગીજી મહારાજ સ્વરૂપે મળ્યા છે ને...’ આમ, બાપાની મહિમાની જોશભેર વાતો કરી તો બધા ખુશ થઈ ગયા. બીજા દિવસે સવારે બાપાનાં મંગલદર્શન પછી ગેસ્ટ હાઉસની બહાર ચોકમાં ખાટલો હતો, એ ખાટલામાં હું સૂઈ ગયો હતો. પછી બે મોટા મુક્તો આવ્યા ને મારી બાજુમાં બેઠા એટલે હું જાગી ગયો અને બેઉની વચ્ચે બેઠો. બેઉ સિંહ જેવા ભક્તો ! મને કહે, ‘આવું જ્ઞાન તને કોણે શિખવાડ્યું ? આવું જ્ઞાન ક્યાંથી લઈ આવ્યો ? બોલતાં ના આવડે તો ભાષણ શું કરવા કરે છે ?’ તમે જુઓ તો, દસ-પંદર મિનિટ-અડધો કલાક મારી ધૂળ કાઢી નાખી. જો પહેલાંના જશભાઈ હોત તો બંનેને જવાબ આપત, પણ યોગીજી મહારાજે યુવાનોના જીવનમાં જે કાર્ય કર્યું એ કહું છું. મેં આ સાંભળતાં સાંભળતાં શાંતિથી બેસી બાપાનો પ્રેમ અને બાપાની સ્મૃતિ કરી અંતરદષ્ટિ કરી. અત્યારે પણ મને તે યાદ છે, અને નિષ્કપટભાવે કહું છું

કે ત્યારે મને પ્રાર્થના થઈકે, ‘બાપા ! આ બે જણને તમે મોકલ્યા છે તો ખરેખર બે વસ્તુ છે, એક તો હું જે બોલ્યો એવું હું માનતો નહીં હોઉં એટલે મને ઢંઢોળવા આ બે ભક્તોને તમે મોકલ્યા લાગે છે, બીજું, તું જેવું બોલું છું પણ એવું માનું છું ? વર્તું છું ? અને જો એવું હોય તો બાપા હું વર્તું એવી તમારા પ્રાગટ્ય દિવસે મારા પર કૃપા કરજો !’ તે પ્રસંગે હકારાત્મક ભાવે પ્રાર્થના થઈ ગઈ, ગુસ્સો ના થયો ; આ બાપાની કૃપા ! નહીં તો શાસ્ત્રીજી મહારાજ, યોગીજી મહારાજના અનન્ય કૃપાપાત્ર એવા ભક્તોનું જો અપમાન કરી બેસીએ તો આપણો આ જન્મ નકામો થઈ જાત. તો તે ઉંમરે કોઈ ગમે તે કહે તે સહન કરવાનું બળ-ટોલરન્સ પાવર બાપાએ આપ્યો. યોગીબાપાએ સહન કરતાં શિખવાડ્યું, નમતાં શિખવાડ્યું.

યોગીજી મહારાજની ટ્રેનિંગ કોલેજ હતી, તેઓ હરતીફરતી યુનિવર્સિટી હતા. બાપા સાધુઓને ઘડતા હતા, એમ અમને બધાને પણ એમણે ઘડ્યા. તેઓ એવી બધી ટ્રેનિંગ આપતા અને એમનો પ્રેમ એટલો બધો કે તેઓ કહે, તેઓ આજ્ઞા કરે એ પાળવાનું મન થાય અને એની સામે આવું ગમે તેવું બને તો પણ બાપાની આગળ ફરિયાદ કરવાનું મન ના થાય. એ એમનો પ્રેમ હતો ! અને એ પ્રેમને લીધે અશ્વિનભાઈ - ‘સાધુરામ’ બન્યા, શાંતિભાઈ - ‘શાંતિ પમાડે એને સંત કહીએ’ એવા સંત બન્યા. રતિભાઈ પરણેલા હતા તોય બાપાએ કહ્યું કે, ‘સાધુ થાવ’, તો સાધુ થઈ ગયા. હર્ષદભાઈને મેડિકલ કોલેજ, બેન્વોરમાં પ્રવેશ માટે એમના પપ્પાએ શીટ રિઝર્વ કરાવેલી તો પણ તેઓ ગયા નહિ અને કહ્યું, ‘મારે તો બાપાના થઈને જીવવું છે.’ એવું જ અરુણભાઈને સાધુ ના થાય તે માટે ધમાલ કરવા એમના બાપુજીએ ૧૦૦ માણસ મોકલ્યા હતા, પણ તેઓ સાધુ થઈ ગયા. એવા મહંત સ્વામી, હરિપ્રસાદ સ્વામી, ડોક્ટર સ્વામી, ગુરુજી, પ્રેમસ્વરૂપ સ્વામી ને સંતોને બાપાએ તૈયાર કરી સાધુતાએ યુક્ત સંતો બનાવ્યા અને એ સંતો દ્વારા અત્યારે કેવાં અદ્ભુત કાર્ય થઈ રહ્યાં છે ! એવા સાધુઓનાં

સાંનિધ્યમાં બાપાએ આપણને મૂક્યા છે, આપણે શોધવા નથી ગયા. આ સદ્ગુરુ સંતોએ બે હાથ જોડીને બાપાની આજ્ઞા પાળી છે અને ગમે એવી પરિસ્થિતિમાં, ગમે એવા સંજોગોમાં, ગમે તે બને તો પણ બાપાને ફરિયાદ નથી કરીકે બાપાને કોઈ દિવસ ‘ના’ નથી કહી. જે બનાવ બને એમાં ઈન્વોલ્વ થયેલા બધા ભક્તોને વિશે નિર્દોષભાવ રાખ્યો. કોઈએ શું કરવું જોઈએ ને કેમ કરવું જોઈએ એની માથાકૂટમાં પડ્યા વગર સૌમાં નિર્દોષભાવ રાખી બાપાએ જે આજ્ઞા આપી છે એ આજ્ઞામાં રહી જીવન જીવવું છે એવી દૃઢતાથી ભજન-પ્રાર્થના ને સેવાનું બળ લઈ મંડ્યા તો ભગવાનની પ્રસન્નતાનું પાત્ર બન્યા અને સાધુતા પ્રાપ્ત કરી.

યોગીજી મહારાજે ૧૪મી મે, ૧૯૬૬માં અમદાવાદમાં આશીર્વાદ આપ્યા કે, ‘સંસારમાં જવું નથી, ભગવાન ભજવા છે. તમને સાધુ બનાવવા છે, પણ ભગવાં કપડાંવાળા નહીં, આ જ કપડે સાધુ રાખી તમારા સૌનું હૃદય ભગવું કરવું છે.’ તેથી બાપાની મૂર્તિ પાસે જઈને હું રોજ એ જ પ્રાર્થના કરું કે, બાપા ! આપે આશીર્વાદ આપ્યા, પણ અમને તો ખબર જ નહોતી કે ભગવા હૃદયવાળા સાધુ હોઈ શકે. વ્રતધારી સંતોને ભગવા હૃદયના સાધુ બનાવવા માટે આપના આશીર્વાદ છે, અમે વ્રતધારી સાધુ ગમે તેવા છીએ પણ અમને બધાય સંતોને આપ ભગવા હૃદયના સાધુ બનાવજો !

બાપાએ પત્રમાં બીજા આશીર્વાદ આપ્યા હતા કે, ‘તમે સૌ વ્રતધારી સંતો ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ ૨૦૦ જણને બ્રહ્મવિદ્યા ભણાવી છે, એ ૨૦૦ બ્રહ્મવિદ્યા ભણેલા માંહેના છો. એક એક જણ ૨૦૦ જણને બ્રહ્મવિદ્યા ભણાવે એવા સમર્થ તમે થશો.’ તો બાપા આપના એ આશીર્વાદ અમારા સૌ વ્રતધારી સંતોમાં આનંદપૂર્વક આ દેહે કરીને સાકાર થાય એવી કૃપા કરજો અને એ માટે અમારે જે કરવું પડે એ કરીએ અને જે મૂકવું પડે એ મૂકીએ એવી કૃપા વરસાવજો ! અને આ વ્રતધારી સંતોની આજ્ઞાથી, વ્રતધારી સંતોની સાથે રહીને, વ્રતધારી સંતોના હેતથી જોડાઈને જે પણ ભક્તો, યુવાનો, ગૃહસ્થો ભક્તિ કરી રહ્યા છે,

બાપાએ અમને એમના હેતને લઈને
ભગવાનના માર્ગે ચાલી નમતા, ખમતા અને
પ્રભુને ગમે એવી પ્રવૃત્તિ કરતા કર્યા.
એ એમની ખરેખર
દયા, કૃપા, કરુણા, પ્રેમ !
બાપા અદ્ભુત પુરુષ થઈ ગયા !

કોઈના દોષ નહીં જોવાના,
કોઈની ટીકાટિપ્પણ નહીં કરવાની અને
કોઈ એવા હોય એનો સંગ નહીં કરવાનો.
કરવું હોય તો ગુણગાન ને મહિમા ગાવ,
સાંભળો, આ કર્યા જ કરો.
આ તપશ્ચર્યાથી ભગવાન રાજી થશે.

એ સૌનેય અક્ષરધામનાં સુખે સુખી કરજો, તન, મન, ધન ને આત્માથી
સુખી કરજો એવી આપણે સંતોએ બાપા પાસે સતત પ્રાર્થના કરવાની.

યોગીજી મહારાજ તો ખરેખર દેનારા સાધુ હતા. બાપા કહેતા,
'અમારી તો દેના બેન્ક છે, લેના બેન્ક નથી.' એટલે દુલાકાગે ગાયું...

દેતો દેતો ને દેતો જોગીડો, દેતો દેતો ને દેતો,

એજ એનો કાંઈ ન બદલો લેતો દયાળુ...

બાપા પોતે તો અસલી ગુણાતીત સાધુ ! એમનું પોતાનું કોઈ વાહન
નહોતું, એમની સેવામાં કોઈ ડોક્ટર નહોતા. બાપા માટે વ્હીલચેર
નહોતી. ખુરશીની બે આગળ ને બે પાછળ ડંડા મારીને એવી ખુરશીમાં
એમને ઊંચકી લેતા. તમે જુઓ તો યોગીજી મહારાજે નથી કોઈ અપેક્ષા
રાખી કે નથી કોઈ સાધનની ઈચ્છા રાખી. બસ, આપણને સૌને સુખી
કરવા કાયમ હસતા હસતા સૌને અનંત પ્રકારની મૂર્તિ આપી. એમનું
જીવન જોઈએ તો આપણને આશ્ચર્ય લાગે કે કોઈ માણસ આવું જીવી જ
ના શકે-અશક્ય ! સવારે સાડા ત્રણ વાગ્યે ઊઠી જવાનું. નાહી-ઘોઈ શ્રી
ઠાકોરજીની સેવા કરવાની. સાફસૂફી કરવાની. રાત્રે મંદિરમાં આવી ગયેલા
ભક્તોને વહેલી સવારે તેમના ઉતારે ચા બનાવીને મોકલવાની. પછી
એમનાં ઉકાળા-પાણી તૈયાર કરવાનાં. રસોડું સાફ કર્યા પછી આરતી
ઉતારવા જવાનું. આરતી ઉતારીને બધાને ઉકાળાપાણી કરાવવાનાં.
પછી મહાપૂજા કરવાની. મહાપૂજા કર્યા પછી તરત સભા કરવાની. તે
પછી ઠાકોરજીની રસોઈ બનાવવાની, ઠાકોરજીને જમાડવાના,
રાજભોગની આરતી કરવાની. પછી પાછું બધું સાફસૂફ કરવાનું. બપોરે
બધા ભક્તો માટે પ્રદક્ષિણા કરવાની. ચાર વાગ્યે ધ્યાન કરી, કંઈ કામકાજ
હોય તો કરી, પધરામણીએ જવાનું. સાંજની આરતી કરવાની. બાપા
સાંજે તો જમતા જ નહીં. રાત્રે અગિયાર-સાડા અગિયારે સૂઈ જતા.
યોગીજી મહારાજ એમની સાંઈઠ વરસની ઉંમર થઈ ત્યાં સુધી કોઈ દિવસ
પગ લાંબા કરીને સૂતા નથી. લાથનું ઓશીકું રાખીને સૂઈ ગયા છે. કોઈ
માણસ આવું ના જીવી શકે. સાંઈઠ વરસ સુધી તો એમણે દૂધ, ઘી, દહીં

ચાખેલાં જ નહીં. એવું અદ્ભુત જીવન તેઓ જીવ્યા છે ! કોના માટે ?
આપણા સૌના માટે. આપણા બધાની તપશ્ચર્યા ભેગી કરીને એમણે જ
કરી દીધી એમ કહીએ તો ચાલે. અને તેઓ જે બોલે એ થાય. ખરેખર,
યોગીજી મહારાજના આશીર્વાદના પ્રતાપે અમે સુધર્યા, ભગવાનને માર્ગે
ચાલ્યા, પ્રભુ ભજતા થયા. બાકી મેં કહ્યું તેવાં અમારાં તંત્ર હતાં. કોઈને
સાચું ના લાગે, પણ મેં ગુસ્સાની વાત કરી એવા સુધરી જ ના શકે એવા
અમારા સ્વભાવ હતા. એમાંથી બાપાએ અમને એમના હેતને લઈને
ભગવાનના માર્ગે ચાલી નમતા, ખમતા અને પ્રભુને ગમે એવી પ્રવૃત્તિ
કરતા કર્યા. એ એમની ખરેખર દયા, કૃપા, કરુણા, પ્રેમ ! બાપા અદ્ભુત
પુરુષ થઈ ગયા !

યોગીજી મહારાજે અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસનાનું અદ્ભુત કાર્ય કર્યું.
જો એ અક્ષરપુરુષોત્તમની શુદ્ધ ઉપાસના ના સમજાય તો ભલે માણસ
બહુ નિયમ-ધર્મ પાળે, બહુ ભક્તિ કરે-તપશ્ચર્યા કરે, યજ્ઞ-યાગ બધું બહુ
કરે; પણ માણસ બદલાતો નથી. કામ-ક્રોધાદિક, હઠ-માન-ઈર્ષ્યાના
ભાવો છૂટતા નથી કે જેને આપણે દેહભાવ કહીએ છીએ. અને એ
છોડવા માટે શ્રેષ્ઠમાં શ્રેષ્ઠ માર્ગ એ અક્ષરપુરુષોત્તમની શુદ્ધ ઉપાસનાનો
માર્ગ છે, જે શાસ્ત્રીજી મહારાજે પ્રવર્તાવ્યો. મહારાજ સદાય સાકાર છે,
કર્તા-હર્તા છે અને એવા ગુણાતીત સાધુ દ્વારા પ્રગટ છે. એવા સાધુમાં
જોડાવું એ આપણા જીવનનું શ્રેષ્ઠ કર્તવ્ય છે. અને એવા સાધુની બે લાથ
જોડીને આજ્ઞા પાળી, સાધુની-ભક્તોની નિર્દોષભાવે યુક્ત સેવા કરવી
એ આપણી સાચી સાધના છે. કોઈનું જોવું નહીં, સર્વનાં ગુણગાન ને
મહિમા ગાવાં એ ખરેખરી તપશ્ચર્યા છે. કોઈનું નહીં જોવાનું એટલે
કોઈના દોષ નહીં જોવાના, કોઈની ટીકાટિપ્પણ નહીં કરવાની અને કોઈ
એવા હોય એનો સંગ નહીં કરવાનો. કરવું હોય તો ગુણગાન ને મહિમા
ગાવ, સાંભળો, આ કર્યા જ કરો. આ તપશ્ચર્યાથી ભગવાન રાજી થશે.

યોગીજી મહારાજે સત્સંગસમાજ પર બહુ મોટામાં મોટી કૃપા કરી તો
આ વસ્તુ આપણને પકડાઈ. આધ્યાત્મિક ઈતિહાસમાં આ હતું જ. બધા

સંતો, બધા સંપ્રદાયોમાં બધા કહે છે, પણ એના ઉપર ફોકસ કરીને, પોતાનાં હેત-પ્રેમથી, પોતાના હેતવાળા ભક્તો પાસે આ વસ્તુ જીવનના વર્તનમાં યોગીજી મહારાજ લાવ્યા. એના પરિણામે ભગવાનની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત થતાં બધાનું જીવન બદલાયું, છે એના કરતાં સારા થયા, હઠ-માન-ઈર્ષ્યાને કામ-ક્રોધાદિક દોષ રહિત થતા ગયા. આ એક જ વસ્તુ બાપાએ કહી કે, 'કોઈનુંય જોવું નહીં, સંપ-સુહૃદભાવ ને એકતા રાખો, અને હળીમળીને કામ કરો.' એકલદોકલ આખા દેશનું રાજ કરી શકાય, પણ પાંચ-પંદર જણા ભેગા થઈને જો પ્રવૃત્તિ કરો તો ભગવાન કહે, એમાં અમારો વિશેષ રાજપો છે. સંપ-સુહૃદભાવ-એકતા રાખીને, હળીમળીને ભક્તિ કરીએ અને નિર્દોષભાવે યુક્ત ! સામેની વ્યક્તિએ શું કરવું જોઈએ, કેમ કરવું જોઈએ, કેમ બોલવું જોઈએ, કેમ ફરવું જોઈએ, કેમ બેસવું જોઈએ, કોને મળવું જોઈએ એવું વિચારવાને બદલે મારી પાસે આવ્યો છે તો ભગવાને એને મોકલ્યો છે, એની મારે શી સેવા કરવાની છે ? એવું વિચારીને આપણે સેવા કરીએ. ભગવાને મોકલેલા સામે આવેલા ભક્તને 'જીવનમુક્ત' માની ભગવાનના ભાવથી સેવા કરો તો ભગવાનની અંતરની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત થાય અને ભગવાનની અંતરની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત થાય તો જ હઠ-માન-ઈર્ષ્યાના ભાવો અને કામ-ક્રોધાદિક દોષ ટળે, બાકી તો દોષ ટળે એવા નથી.

આવી સહેલીસટ સાધના શાસ્ત્રીજી મહારાજે શુદ્ધ ઉપાસના પ્રવર્તાવી બનાવી દીધી છે. અને એનો અમલ યોગીબાપાએ પોતાનાં હેત-પ્રેમથી આપણી પાસે કરાવ્યો તો અત્યારે સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાય વિશ્વવ્યાપી થઈ ગયો. આવા યોગીબાપાનું જે કાર્ય છે એ ખરેખર શબ્દોથી વર્ણવી શકાય એમ નથી, એનો અનુભવ કરી શકાય છે કે, આવું અદ્ભુત કાર્ય બાપા કરીને ગયા ! આ દિવ્ય પુરુષને આપણે પ્રગટાવવા હોય તો આપણે આવું જીવન જીવીએ, નિર્દોષભાવે યુક્ત ભગવાનના ભક્તોની સેવા કરીએ અને ઉપાસના ચોખ્ખી સમજી વાતો કરીએ.

બાપા કહે, 'ગુણગાન ને મહિમા ગાવ.' જ્ઞાનનું જ્ઞાન અને સારનો સાર ભગવાન અને ભગવાનધારક સંતને ઓળખવા એ છે અને સાચામાં સાચી કથા વાર્તા-ગોષ્ટિ સાધુના-ભક્તોનાં ગુણગાન ને મહિમા ગાવાં એ અને કોઈનું નહીં જોવું એ સાચી તપશ્ચર્યા ! આટલું કર્યા કરીએ તો અંતરથી ભગવાન રાજી થશે અને તો ગમે એવી ચવ્વડ જેવી પ્રકૃતિ, ચવ્વડ જેવા સ્વભાવ, દુઃખી કરે એવું અંદર જે કંઈ પણ હશે એ બધું બદલાઈ જશે. ભગવાનનું પોતાનું વરદાન છે કે, એવા ભક્તો પર અમે રાજી થઈએ છીએ. ભગવાન રાજી થાય તો સુખિયા સુખિયા થઈ જવાય. બાપાએ આપેલી આ વસ્તુ આપણાં સૌનાં જીવનમાં સાકાર થાય એ માટે યોગીબાપાના ચરણોમાં, શાસ્ત્રીજી મહારાજના ચરણોમાં, મહારાજ ને ગુણાતીત દિવ્ય પુરુષોના ચરણોમાં આપણા સૌની પ્રાર્થના છે !

આપણે સૌએ ભેગા થઈને સુખ ભોગવવું છે. ભેગા થઈને આવા સંતોને આગળ રાખીને બધાં કાર્યો કરવાં છે. સંતોએ પણ કહ્યું, 'મનમુખી સૌ દુખિયા છે, ગુરુમુખી સૌ સુખિયા છે.' માટે એવા સંતોને આગળ રાખીને, એવા સંતોની આજ્ઞાથી જે પણ પ્રવૃત્તિ કરીશું તો પ્રવૃત્તિ સાથે નહીં બંધાઈએ, પણ ભગવાન સાથે વધુ ને વધુ બંધાતા જઈશું એટલે સુખિયા થઈશું. અને મનમુખી-પોતાની જાતે કરીશું તો જગતમાં સારું દેખાશે, પણ પ્રવૃત્તિ સાથે બંધાતા જઈશું તો જ્યારે એ પ્રવૃત્તિ છોડવાની થશે ત્યારે દુઃખ થશે-એટલે દુખિયા થવાશે. એટલે સંતોને આગળ રાખીને, એકમના થઈને, બાપાએ આપેલા બ્રહ્મસૂત્ર પ્રમાણે સંપ-સુહૃદભાવ-એકતા રાખીને જીવન જીવીએ અને ભગવાન ને ભગવાનના ભક્તો સાથે નિર્દોષભાવે યુક્ત હળીમળીને કાર્યો કરીએ. અઠવાડિક સત્સંગસભા, ધૂન - આ બધું કર્યા કરીએ. આવું કરવાનું બળ, બુદ્ધિ, પ્રેરણા આપે અને એ રીતે આપણામાં યોગીજી મહારાજને ચોવીસે કલાક ને બારેય મહિના પ્રગટેલા રાખી શકીએ એવાં આપણાં સૌનાંય વિચાર, વાણી, વર્તન બનાવે એવી પ્રાર્થના !

જય શ્રી સ્વામિનારાયણ !

સંતોને આગળ રાખીને, એકમના થઈને,
બાપાએ આપેલા બ્રહ્મસૂત્ર પ્રમાણે
સંપ-સુહૃદભાવ-એકતા રાખીને
જીવન જીવીએ અને
ભગવાન ને ભગવાનના ભક્તો સાથે
નિર્દોષભાવે યુક્ત હળીમળીને કાર્યો કરીએ.

